

Sygn. akt I ACz 525/15

POSTANOWIENIE

Dnia 1 kwietnia 2015 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Kremer (spr.)

Sędziowie: SSA Regina Kurek

SSA Robert Jurga

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2015 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku uprawnionego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przy uczestnictwie obowiązanej (...) w T.

o udzielenie zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania

na skutek zażalenia uprawnionego na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 9 lutego 2015 roku, sygn. akt IX GCo 20/15

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt I ACz 525/15

UZASADNIENIE

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. domagał się udzielenia przed wszczęciem postępowania zabezpieczenia roszczenia przeciwko uczestnikowi (...) T. o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c., że uczestnik ma obowiązek wypełnić w toku postępowania likwidacyjnego swoje zobowiązania wynikające z łączących go z wnioskodawcą umów sprzedaży energii elektrycznej oraz umowy sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia, poprzez: 1/ zakazanie uczestnikowi sporządzania sprawozdania likwidacyjnego oraz składania wniosku o wykreślenie uczestnika z rejestru przedsiębiorców KRS, 2/ zakazanie uczestnikowi składania oświadczeń o potrąceniu, w tym oświadczeń o potrąceniu umownym, wierzytelności z tytułu podziału majątku pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli tej spółki, jaka przypadnie na 800 udziałów stanowiących 100% kapitału zakładowego uczestnika należących do (...) S.A. w K. z wierzytelnościami uczestnika przysługującymi mu wobec T. z jakiegokolwiek tytułu prawnego, 3/ zakazanie uczestnikowi dokonywania wypłaty na rzecz jedyne go wspólnika – T. majątku pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli uczestnika, 4/ zakazanie uczestnikowi składania oświadczeń w przedmiocie rozwiązania, wypowiedzenia, odstąpienia lub zakończenia obowiązywania w inny sposób, a także zmiany warunków na mniej korzystne dla uczestnika w zakresie (i) umowy zawartej przez uczestnika z T. dnia 30 lipca 2013 roku w przedmiocie sprzedaży energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii wraz z aneksami (ii) wieloletniej umowy zawartej przez uczestnika z (...) sp. z o.o. w przedmiocie sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej z odnawialnych źródeł

energii wraz z aneksami, o której mowa w pkt 1.1 sprawozdania Zarządu z działalności uczestnika w roku obrotowym 2013.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił wniosek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o udzielenie zabezpieczenia roszczenia.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy uznał za prawdopodobne istnienie interesu prawnego w ustaleniu przez wnioskodawcę obowiązku uczestnika do wykonania umów sprzedaży w całym okresie czasu, na który zostały zawarte, z uwagi na okoliczność, iż jest on stroną zagrożonych w realizacji umów. Zdaniem Sądu Okręgowego wnioskodawca nie uprawdopodobnił dochodzonego roszczenia o ustalenie, że uczestnik ma obowiązek wypełnienia w toku postępowania likwidacyjnego swoje zobowiązania, skoro w świetle okoliczności przytoczonych we wniosku, uczestnik w toku postępowania likwidacyjnego na bieżąco realizuje obowiązki wynikające z umów łączących uczestnika z wnioskodawcą. Choć wnioskodawca swoje roszczenie argumentuje obawą szybkiego zakończenia procesu likwidacji, to w ocenie Sądu Okręgowego nie zawsze postępowanie likwidacyjne musi doprowadzić do rozwiązania spółki. Skoro zatem uczestnik wypełnia obowiązek umowny i nie ma pewności co do efektów postępowania likwidacyjnego, to brak jest podstaw do ustalenia obowiązku uczestnika w drodze zabezpieczenia. Odnośnie istnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia Sąd Okręgowy uznał, że został on uprawdopodobniony. Cel postępowania o ustalenie obowiązku realizacji umów przez uczestnika mógłby nie zostać osiągnięty w przypadku zakończenia procesu likwidacji uczestnika – brak byłoby bowiem podmiotu do którego zaadresowany byłby ewentualny wyrok. Wniosek podlegał oddaleniu również z tego powodu, gdyż zdaniem Sądu Okręgowego wskazane we wniosku sposoby zabezpieczenia obciążają uczestnika ponad miarę, gdyż znacznie ograniczają jego swobodę działalności gospodarczej. Według Sądu Okręgowego wnioskodawca zamierza zapewnić sobie realizację umów długoterminowych z uczestnikiem w całym okresie obowiązywania umowy, tj. do 2027 roku do czego koniecznym jest, aby strony umów zachowały swój byt prawny, ewentualnie, aby w ich miejsce weszli ich następcy prawni. Wobec planowanego zakończenia bytu prawnego strony umowy (bez pozostawienia następców prawnych), wykonanie umowy z natury nie będzie przez nią możliwe. Jednakże ryzyko utraty bytu prawnego w obrocie gospodarczym dotyczy każdej ze stron umowy i nie może być reglamentowane co potwierdza m.in. fakt braku przepisów w tym zakresie. Każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą ma prawo podjęcia decyzji w zakresie rozpoczęcia tej działalności, czasu jej prowadzenia jak i zakończenia prowadzenia działalności gospodarczej. Okoliczność zawarcia umów długoterminowych nie stanowi zdaniem Sądu okoliczności uprawniającej do wstrzymania likwidacji danego podmiotu i wiąże się z ryzykiem prowadzenia działalności gospodarczej.

Zażalenie na to postanowienie złożył wnioskodawca, zaskarżając je w całości i wnosząc jego zmianę poprzez udzielenie zabezpieczenia w sposób zgodny z wnioskiem, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie następujących przepisów postępowania:

1. art. 730¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 189 k.c. oraz w zw. z art. 282 § 1 k.s.h. przez bezzasadne przyjęcie, że skarżąca nie uprawdopodobniła, że przysługuje jej wobec obowiązanej roszczenie o ustalenie obowiązku wypełnienia w toku postępowania likwidacyjnego zobowiązań wynikających z długoterminowych umów sprzedaży energii i praw majątkowych, i niezasadne uznanie że ww. roszczenie o ustalenie nie jest uprawdopodobnione, ponieważ obowiązana dotychczas wypełnia ww. obowiązek i nie ma pewności co do efektów postępowania likwidacyjnego, podczas gdy z treści wniosku o udzielenie zabezpieczenia oraz powołanych w nim okoliczności wynika, że obowiązana - działająca przez reprezentujących ją likwidatorów – nie zabezpieczyła wiarygodności wynikających z ww. umów, jak również nie zamierza wypełniać zobowiązań wynikających z długoterminowych umów zgodnie z ich treścią i przez cały okres ich obowiązywania, lecz zamierza zakończyć likwidację „sprawnie i szybko” doprowadzając do wygaszenia ww. umów najpóźniej z chwilą wykreślenia obowiązanej z rejestru, co Sąd Okręgowy dostrzegł przyjmując wcześniej za prawdopodobne istnienie interesu prawnego w ustaleniu ww. obowiązku po stronie skarżącej z uwagi na okoliczność, że skarżąca jest stroną zagrożonych w realizacji umów;

2. art. 730¹ § 1 k.p.c. oraz art. 738 k.p.c. poprzez pominięcie zebranego w sprawie materiału, a w konsekwencji niezasadne przyjęcie, że roszczenie skarżącej nie jest uprawdopodobnione podczas gdy w świetle twierdzeń i dowodów przedstawionych przez skarżącą uprawdopodobnione są przesłanki roszczenia o ustalenie, że obowiązana ma obowiązek wypełnienia w toku likwidacji zobowiązań wynikających z długoterminowych umów sprzedaży energii i praw majątkowych;

3. art. 755 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 755 § 2¹ k.p.c. i w zw. z art. 730¹ § 3 k.p.c. poprzez błędne uznanie, że wnioskowane sposoby zabezpieczenia obciążają obowiązana ponad miarę, ponieważ zmierzają do wstrzymania likwidacji i ograniczają swobodę zakończenia działalności gospodarczej, co zdaniem Sądu nie może być reglamentowane wobec braku przepisów w tym zakresie, podczas gdy, przepisy k.s.h. o likwidacji nakazują wypełnienie zobowiązań likwidowanej spółki przed zakończeniem jej likwidacji, zaś zabezpieczając roszczenie niepieniężne sąd powinien rozważyć interesu obydwu stron i może zastosować sposób zabezpieczenia, który stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, w szczególności unormować prawa i obowiązki stron na czas trwania postępowania, w tym orzekając stosowne zakazy i nakazy, w tym wnioskowane przez skarżącą.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Do udzielenia zabezpieczenia wymagane jest spełnienie przesłanek przewidzianych w art. 730¹ § 1 k.p.c. przy prawidłowym wskazaniu sposobu zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego (art. 736 k.p.c. i art. 755 k.p.c.) oraz braku przeszkód o których mowa w art. 730¹ § 3 k.p.c. tj., że zabezpieczenie obciąży obowiązanego ponad miarę.

Pamiętać przy tym należy, że zgodnie z art. 738 k.p.c. Sąd rozpoznaje wniosek o udzielenie zabezpieczenia w jego granicach, to oznacza, że nie może udzielić zabezpieczenia w sposób odmienny niż wskazany we wniosku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, sposoby zabezpieczenia wskazane przez wnioskodawcę nie są właściwe w sprawie przy uwzględnieniu, że dochodzone roszczenie o ustalenie ma charakter niepieniężny, oparte jest na podstawie art. 189 k.p.c.

Ponadto wniosek dotyczy zabezpieczenia w związku z łączącą strony umową wieloletnią, a ustawodawca nie uregulował odrębnie takiej sytuacji. Odnośnie pierwszego ze wskazanego sposobu zabezpieczenia, Sąd Apelacyjny podziela ocenę Sądu I instancji, że wnioskodawca dąży w istocie do wstrzymania likwidacji Spółki do czasu obowiązywania umowy stron tj. do 2027 r. i ogranicza tym swobodę zakończenia działalności gospodarczej. Problemem jest trwałość umowy wieloletniej związanej z innymi zobowiązaniami, w tym powoda. Okoliczność ta nie prowadzi jednak do możliwości zabezpieczenia roszczenia w przedstawiony sposób. Przepis art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. w Dz. U. z 2013r., poz. 672 ze zm.) stanowi, że podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej jest wolne dla każdego na równych prawach, z zachowaniem warunków określonych przepisami prawa. Wynika stąd, że nie można nikomu nakazać prowadzenia działalności gospodarczej (zakazać jej zaniechania), chyba że wynikałoby to z ustawy i przemawiałby za tym ważny interes publiczny Takiej podstawy ustawowej w niniejszej sprawie doszukać się nie można.

Również pozostałe wskazane we wniosku sposoby zabezpieczenia nie mogły zostać uwzględnione. Brak unormowania obowiązków obowiązanego we wskazane przez uprawnionego sposoby ani nie uniemożliwi ani nie utrudni osiągnięcia celu postępowania w sprawie, jakim jest ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c., że uczestnik ma obowiązek wypełnić w toku postępowania likwidacyjnego swoje zobowiązania wynikające z łączących go z wnioskodawcą umów sprzedaży energii elektrycznej oraz umowy sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia. Pamiętać należy, że roszczenie nie jest roszczeniem pieniężnym, a wskazane przez uprawnioną sposoby zabezpieczenia w istocie mają na celu zabezpieczenia roszczenia o zapłatę przyszłych wierzytelności z tytułu łączących stron długoterminowych umów sprzedaży energii elektrycznej oraz umowy sprzedaży praw majątkowych wynikających

ze świadectw pochodzenia. Poza tym postępowaniem pozostaje zagadnienie możliwości zakończenia postępowania likwidacyjnego bez uregulowania zobowiązań, jak też odpowiedzialność właściciela podmiotu likwidowanego.

Z uwagi na powyższe nie było konieczne analizowanie pozostałych zarzutów zażalenia związanych z uprawdopodobnieniem roszczenia i interesu prawnego.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.